

BOLONJSKA DEKLARACIJA

EVROPSKO PODRUČJE VISOKOŠKOLSKOG OBRAZOVANJA

Zajednička deklaracija evropskih ministara obrazovanja

okupljenih u Bologni 19. juna 1999.

Evropski proces, zahvaljujući izvanrednim postignućima posljednjih nekoliko godina, postaje sve više konkretna i relevantna realnost za Uniju i njene građane. Izgledi za proširenje, zajedno sa odnosima koji se produbljuju sa drugim evropskim zemljama, pružaju još i šire dimenzije toj realnosti. U međuvremenu, svjedoci smo sve veće svijesti u velikom dijelu političkog i akademskog svijeta i u javnom mišljenju potrebe da se uspostavi potpunija i dalekosežnija Evropa, naročito gradeći na njenim intelektualnim, kulturnim, društvenim i naučnim i tehnološkim dimenzijama i jačajući iste.

Evropa znanja sada je uveliko priznata kao nezamjenjiv faktor za društveni i humani razvoj i kao neizbježna komponenta za konsolidaciju i obogaćivanje evropskog građanskog državljanstva, kadra da svojim građanima da neophodne sposobnosti da se suoče sa izazovima novog milenijuma, zajedno sa sviješću o zajedničkim vrijednostima i pripadanju zajedničkom društvenom i kulturnom prostoru.

Značaj obrazovanja i saradnje u obrazovanju u jačanju stabilnih, miroljubivih i demokratskih društava je univerzalno priznat kao najvažniji, utoliko više s obzirom na situaciju u jugoistočnoj Evropi.

Sorbonska deklaracija od 25. maja/svibnja 1998., koja je poduprta ovim obzirima, naglasila je centralnu ulogu univerziteta u razvoju evropskih kulturnih dimenzija. Ta konvencija je istakla stvaranje evropskog područja visokoškolskog obrazovanja kao ključni način promovisanja mobilnosti i mogućnosti zapošljavanja građana i ukupnog razvoja Kontinenta.

Nekoliko evropskih zemalja je prihvatilo poziv da se obavežu na postizanje ciljeva postavljenih u toj deklaraciji, potpisivanjem iste ili izražavajući svoje slaganje u principu. Pravac kojim je krenulo nekoliko reformi visokoškolskog obrazovanja, koje su pokrenute u međuvremenu u Evropi, dokazao je odlučnost mnogih vlada da djeluju.

Evropske institucije visokoškolskog obrazovanja, sa svoje strane, prihvatile su izazov i uzele glavnu ulogu u izgradnji evropskog područja visokoškolskog obrazovanja, također kao posljedica fundamentalnih principa postavljenih u Bolonjskoj Magna Charta Universitatum od 1998. Ovo je od najvećeg značaja, s obzirom da nezavisnost i autonomija univerziteta osigurava da se sistemi visokoškolskog obrazovanja i naučnoistraživačkog rada neprekidno prilagođavaju promjenama potreba, zahtjevima društva i napretku naučnog znanja.

Određen je tok u pravom smjeru i sa razumnom svrhom. Ostvarenje veće kompatibilnosti i uporedivosti sistema visokoškolskog obrazovanja, međutim, zahtijeva stalan zamah da bi se sasvim postigli. Mi treba da to podržimo kroz promovisanje konkretnih mjera za postizanje konkretnih koraka naprijed. Na sastanku od 18. juna/lipnja učestvovali su autoritativni eksperti i naučnici iz svih naših zemalja i dali nam vrlo korisne prijedloge za inicijative koje treba preduzeti.

Mi posebno moramo gledati na cilj povećavanja međunarodne konkurentnosti evropskog sistema visokoškolskog obrazovanja. Vitalnost i efikasnost svake civilizacije može se mjeriti atraktivnošću svoje kulture za druge zemlje. Mi treba da osiguramo da sistem evropskog visokoškolskog obrazovanja stekne svjetski nivo atraktivnosti jednak našim izvanrednim kulturnim i naučnim tradicijama.

Potvrđivanjem svoje podrške opštim principima postavljenim u Sorbonskoj deklaraciji, mi se uključujemo u koordinaciju naše politike da za kratko vrijeme dostignemo, a u svakom slučaju tokom prve decenije trećeg milenijuma, sljedeće ciljeve, za koje smatramo da su od primarnog značaja za uspostavljanje evropskog područja visokoškolskog obrazovanja i promociju evropskog sistema visokoškolskog obrazovanja širom svijeta:

- Usvajanje lako razumljivih i uporedivih sistema stepena, takođe kroz primjenu dodatka diplomi, kako bi se promovisala mogućnost zapošljavanja evropskih građana i međunarodna konkurentnost evropskog sistema visokoškolskog obrazovanja.
- Usvajanje sistema koji se u suštini zasniva na dva glavna ciklusa, dodiplomskom i postdiplomskom. Pristup drugom ciklusu zahtijeva uspješno završavanje prvog ciklusa studija, koje traje najmanje tri godine. Stepen koji se dodjeljuje nakon prvog ciklusa je relevantan i za evropsko tržište rada kao odgovarajući nivo kvalifikacije. Drugi ciklus treba da vodi do stepena magistra i/ili doktora, kao u mnogim evropskim zemljama.
- Uvođenje sistema kredita – kao što je ECTS sistem – kao pravog načina promovisanja najraširenije studentske mobilnosti. Krediti bi se mogli steći i izvan konteksta visokoškolskog obrazovanja, uključujući učenje tokom cijelog života, pod uslovom da ih priznaju dotični univerziteti prijema.
- Promocija mobilnosti prevazilaženjem prepreka do djelotvorne primjene slobodnog kretanja sa posebnom pažnjom na:
 - za studente, pristupu mogućnostima za studij i obuku i srodnim službama
 - za nastavnike, istraživače i administrativno osoblje, priznavanju i valorizaciji perioda provedenog u evropskom kontekstu vršeći naučna istraživanja, u nastavi i obuci, bez štete po njihova statutarna prava.
- Promocija evropske saradnje na osiguranju kvaliteta u pogledu razvijanja uporedivih kriterijuma i metodologija

- Promocija neophodnih evropskih dimenzija u visokoškolskom obrazovanju, naročito u pogledu razvoja nastavnog plana i programa, međuinstitucijske saradnje, planova mobilnosti i objedinjenih programa studija, obuke i naučnog istraživanja.

Mi se obavezujemo na postizanje ovih ciljeva – u okviru naših institucionalnih sposobnosti i potpuno uvažavanje raznolikosti kultura, jezika, nacionalnih obrazovnih sistema i autonomije univerziteta – da konsolidujemo evropsko područje visokoškolskog obrazovanja. U tom cilju, mi ćemo slijediti puteve međuvladine saradnje, zajedno s nevladinim evropskim organizacijama koje imaju nadležnosti u visokoškolskom obrazovanju. Mi ponovo od univerziteta očekujemo da brzo i pozitivno reaguju i aktivno doprinesu uspjehu naših nastojanja.

Ubjeđeni da uspostavljanje evropskog područja visokoškolskog obrazovanja zahtjeva konstantnu podršku, nadzor i prilagođavanje na potrebe koje neprekidno iskrsavaju, odlučujemo da se ponovo sastanemo za dvije godine, kako bismo ocijenili postignuti napredak i nove korake koje treba preduzeti.

Caspar EINEM
Ministar nauke i transporta
(Austrija)

Gerard SCHMIT
Generalni direktor Francuske zajednice
Ministarstvo visokoškolskog obrazovanja i naučnog istraživanja
(Belgija)

Jan ADE
Generalni direktor
Ministarstvo Flamanske zajednice
Odsjek za obrazovanje
(Belgija)

Anna Mmia TOTOMANOVA
Zamjenica ministra obrazovanja i nauke
(Bugarska)

Eduard ZEMAN
Ministar obrazovanja, omladine i sporta
(Češka Republika)

Margrethe VESTAGER
Ministrica obrazovanja
(Danska)

Tonis LUKAS
Ministar obrazovanja
(Estonija)

Maija RASK
Ministrica obrazovanja i nauke
(Finska)

Claude ALLEGRE
Ministar nacionalnog obrazovanja, naučnog istraživanja i tehnologije
(Francuska)

Wolf-Michael CATENHUSEN
Sekretar državnog parlamenta
Savezno ministarstvo obrazovanja i naučnog istraživanja
(Njemačka)

Ute ERDSIEK-RAVE
Ministrica obrazovanja, nauke, naučnog istraživanja i kulture njemačke savezne pokrajine Schleswig-Holstein

(Stalna konferencija ministara kulture njemačkih saveznih pokrajina)

Gherassimos ARSENIS
Ministar javnog obrazovanja i vjerskih pitanja
(Grčka)

Adam KISS
Zamjenik državnog sekretara za visokoškolsko obrazovanje i nauku
(Mađarska)

Gudridur SIGURDARDOTTIR
Generalni sekretar Ministarstva obrazovanja, nauke i kulture
(Island)

Pat DOWLING
Glavni referent Ministarstva obrazovanja i nauke
(Irska)

Ortensio ZECCHINO
Ministar univerziteta i naučnog i tehnološkog istraživanja

(Italija)

Tatiana KOKEK

Državna ministrica visokoškolskog obrazovanja i nauke
(Latvija)

Kornelijus PLATELIS

Ministar obrazovanja i nauke
(Litvanija)

Erna HENNICOT-SCHOEPGES

Ministrica nacionalnog obrazovanja i stručne obuke
(Luksemburg)

Louis GALEA

Ministar obrazovanja
(Malta)

Loek HERMANS

Ministar obrazovanja, kulture i nauke
(Nizozemska)

Jon LILLETUN

Ministar obrazovanja, naučnog istraživanja i pitanja crkve
(Norveška)

Wilibald WINKLER

Državni podsekretar za nacionalno obrazovanje
(Poljska)

Eduardo Marçal GRILO

Ministar obrazovanja
(Portugal)

Andrei MARGA

Ministar nacionalnog obrazovanja
(Rumunija)

Milan FTACNIK

Ministar obrazovanja
(Republika Slovačka)

Pavel ZGAGA

Državni sekretar za visokoškolsko obrazovanje
(Slovenija)

D.Jorge FERNANDEZ DIAZ

Državni sekretar za obrazovanje, univerzitete, naučno istraživanje i razvoj
(Španija)

Agneta BLADH

Državni sekretar za obrazovanje i nauku
(Švedska)

Charles KLEIBER

Državni sekretar za nauku i naučno istraživanje
(Švicarska Konfederacija)

Baroness Tessa BLACKSTONE of Stoke

Newington
Državna ministrica za obrazovanje i zapošljavanje
(Velika Britanija)